

Historikernas roll och berättarens *i Hertiginnan av Finland*

22.11. SEMINARIUM: DÅ OCH NU I TOPELIUS HISTORISKA NOVELLER
MARI HATAVARA, TAMMERFORS UNIVERSITET

Hvad intressera oss t.ex. diktade personers vardags-
händelser, i jämförelse med sådana, som vi känna förut?

Theorell, J.P. 25.6.1844 Hvad är en "Historisk Roman"? *Winter-bladet*

Hertiginnan af Finland

Helsingfors: A.W. Gröndahl 1850

Denna tanke uppfyllde den finska soldaten med en namnlös förbittring och sorg. Han, som utgått från bondens pörten, der stora ofredens fador lefde friska uppå de gamlas läppar, han hade icke gått med glädje till detta krig; han visste för väl hvad landet led, och han trodde icke godt om det svenska befälet, som engång förut retirerat och oupphörligt retirerat. Men nu när kriget brutit löst, nu ville han slåss på fullt allvar, – slåss innan han öfvergaf sin fädernehydda i fiendens våld – och när han nu, efter långa månader af väntan och otålighet, fick ordres att spoliera, retirera, icke exponera, då brast hans annars oböjliga tålmod, och han utfor i förbannelser mot Lewenhaupt, Buddenbrock och allt hvad befäl hette. (s.58)

Men general Lewenhaupt fann äfven denna position för svag: ingen ställning är stark nog för den modlöse. (s. 68)

Man föreställde sig hvad det hade varit, om de der emottagits af en väl underhållen eld från kanoner och musköter. (s. 53)

Hvilket rus af förhoppningar och hvilken nykter verklighet! Hvilka glänsande drömmar och hvilket förskräckligt uppvaknande! (s. 15)

Man kunde föreställa sig att alla partier abdikerade vid det enda stora målet: Sveriges återställande till makt och ära. Men det var icke så. Det ena partiet teg i känslan af sin makt, det andra i känslan af sin vanmakt. Och Mössorna, de vanmäktige, sade till sig sjelfva: må de få sin vilja fram, de skola rusa till förderfvvet. (s. 10–11)

General Keith var en af dessa personligheter, hvilkas öppna och intagande väsende nästan ögonblickligen tillvinner dem människors förtroende. (s. 233)

Så öddes stora förmågor i ringa käbbel. (s. 5)

... som äro raska och eldiga lynnen egna. (s. 167)

Tessins första tal på rikssalen innehåller programmet till hvad som komma skulle: "riksens ständer", säger han, "äro alltid beredvillige att preferera ett vigoureust krig för ett nesligt stillasittande." Likasom för att gifva dessa ord en mening, begyntes genast med flottans iståndsättande. (s. 6)

1743 års samtids dom dömdes partiskt i egen sak, och dess dom behöfver justeras af efterverlden. (s. i)

... står outplånligt inristadt i historien. (s. 108)